

Smanjenje šteta: Minus virus

Provoditelj: Udruga apstinencija za pomoć pri resocijalizaciji Porat

Godina provedbe: 2022

Kratki opis programa

Podrška intravenoznim korisnicima droga s ciljem smanjenja rizika od infekcije Hepatitisom B i C i HIV-om razmjenu šprica i distribucijom aseptičnog materijala, savjetovanjem i davanjem smjernica za zdravlje i javljanje na liječenje.

Aktivnosti koje se provode:

1. Podjela i zamjena istog pribora
2. Savjetovanje i motiviranje za uključivanje u psihosocijalni tretman Službe za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti i mentalno zdravlje Zadar.
3. SOS telefon
4. Informiranje o krvlju i spolno prenosivim bolestima
5. Čišćenje okoliša od infektivnog otpada

Sažetak programa

Program smanjenja štete od zlorabe droga ima za cilj poboljšanje zdravlja te socijalnih i ekonomskih ishoda za pojedince i društvo. Program smanjenja štete podržava praktične intervencije koje pomažu ljudima da rješavaju njihove najhitnije zdravstvene izazove i probleme. Program ne isključuje cilj koji vodi do dugoročne apstinencije osoba u problemu ovisnosti već doprinosi promjenama koji se tiču zdravijeg života pojedinca, održavanju tih promjena te donošenju odluke o liječenju i rehabilitaciji. Dijeljenjem istih igala i šprica, prezervativa i pomoćnog pribora za intravenozno korištenje droga pružamo sterilnu opremu čime se smanjuje razmjena korištenog pribora kao potencijalnog izvora krvlju prijenosnih bolesti. Program smanjenja šteta ima zadatak, svojim ponajprije humanim pristupom, pokušati približiti teško ugroženu populaciju ovisnika društvenim ustanovama i Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti. Uzimaju se u obzir realnost da se dio ovisnika neće odreći droge niti prihvatiti liječenje, radi smanjenja rizika širenja HIV infekcije, virusa B i C hepatitisa, radi zaštite zdravlja tih osoba i smanjenja rizika umiranja, poduzimaju se akcije od kojih su najpoznatiji programi razmjene istog pribora za uzimanje droga.

Programom Minus virus ostvaren je održivi sustav razmjene istog pribora na način da korisnici programa redovito dolaze u udrugu po sterilan pribor te je kod korisnika povećana svijest o važnosti nedijeljenja pribora s drugim osobama i pravilnog odlaganja istog. Kod korisnika programa razvijena je navika da iskorišteni pribor vraćaju u udrugu Porat te da ga odlažu u za to predviđene kantice, a kako bi se isti kasnije mogao dostaviti Zavodu za javno zdravstvo Zadar na spaljivanje. Također korisnici programa bolje su informirani o mogućim načinima zaraze krvlju i spolno prenosivim bolestima te prevencije zaraze. Redovitim kontaktom s intravenoznim ovisnicima, kroz rad Savjetovaništa, ali i putem neformalnih druženja, smanjuje se otpor i negativan stav ciljane skupine o institucionalnim oblicima liječenja ovisnosti, a što predstavlja prvi korak ka procesu liječenja ovisnosti.

Kroz akcije čišćenja infektivnog otpada utječe na cjelokupnu populaciju građana na način da se redovitim akcijama čišćenja javnih površina od infektivnog otpada smanjuje mogućnost slučajnog uobađanja (neizravnih korisnika) na odbačene igle i šprice, a time i mogućnost zaraze krvlju i spolno prenosivim bolestima.

1. Županije provedbe

Zadarska

2. Ciljevi programa

Opći: Smanjiti broj oboljelih od zaraznih bolesti među intravenoznim ovisnicima.

Specifični: -Smanjiti širenje HIV-a i hepatitisa B i C u populacijama s rizičnim ponašanjem

-Stvoriti navike kod korisnika da odgovorno zbrinjavaju infektivni otpad

- Unaprijediti zdravstvenog i društvenog statusa korisnika putem Savjetovaništa
- Smanjiti mogu nost slu ajnih uboda gra ana na upotrijebljene i odba ene šprice i igle, a time i zaraze od Hepatitisa B i C, HIV-a ili tetanusa
- Pove ati broj informiranih osoba o krvlju i spolno prenosivim bolestima te na inima lije enja

3. Ciljana skupina

Intravenozni korisnici droga

4. Koje od navedenih aktivnosti smanjenja šteta provodi udruga

Dijeljenje kondoma, Dijeljenje igala, Dijeljenje štrcaljki, Prikupljanje igala, Prikupljanje štrcaljki, iš enje okoliša, Distribuiranje materijala, Savjetovanje

5. Broj podijeljenog materijala

Broj kondoma: 1000

Broj igala: 12020

Broj štrcaljki: 11710

Broj primjeraka edukativnog materijala: 580

6. Broj prikupljenog materijala

Broj igala: 2080

Broj štrcaljki: 2080

7. Lokacije na kojima se vrši zamjena materijala

Mjesta na koja izlaze vanjski radnici, "Drop-in" centar

8. Gradovi/mjesta na kojim se vrši zamjena materijala te broj lokacija u pojedinom gradu/mjestu

Mjesta na koje izlaze vanjski radnici: Zadar (3)

Biograd (1)

Pag (1)

Drop-in centar: Prostorije udruge Porat

9. Na in prikupljanja podataka o korisnicima programa smanjenja šteta

Prilikom aktivnosti podjele pribora za konzumiranje droga vodi se dnevna evidencija o broju podijeljenog pribora (igle, šprice, inzulinske šprice, alkoholni tupferi, ampule destilirane vode, poveske, prezervativi i lubrikanti). Tako er vodi se i evidencija korisnika i koli ine pribora koji su uzeli na na in da korisnici sami odaberu šifru ili nadimak pod kojim e se voditi njihova evidencija. Podjela pribora je potpuno anonimna.

10. Broj osoba u programu smanjenja šteta

Korisnici: 85

Stari korisnici: 70

Novopridošli korisnici: 15

11. Broj osoba po spolu u programu smanjenja šteta

Korisnici muškog spola: 73

Korisnici ženskog spola: 12

Novopridošli korisnici muškog spola: 11

Novopridošli korisnici ženskog spola: 4

12. Broj ovisnika o drogama u programu smanjenja šteta koje su zaražene zaraznim bolestima

S hepatitisom B: 0

S hepatitisom C: 27

S HIV-om: 0

13. Evaluacija programa

Evaluacija procesa: Da

Metoda evaluacije procesa: Procjena uspješnosti odvijanja projekta na osnovi monitoringa i njegove sukladnosti planu i rasporedu: praćenje izvršenja aktivnosti, korištenje resursa (ljudski, financijski, materijalni, prostorni), analiza zadovoljstva korisnika i partnera uključenih u program.

Monitoring projekta provodi voditelj projekta putem praćenja provedbe aktivnosti, svrsishodnog upravljanja sredstvima te rješavanja mogućih problema u provedbi, vodeći se zadanim ciljevima i aktivnostima.

Kontinuiranim praćenjem provedbe aktivnosti na programu, praćenjem korisnika te kroz redovite kontakte i sastanke s partnerima na programu omogućava se pravovremeno uočavanje eventualnih problema i poteškoća u provedbi, njihovo ispravljanje te poboljšanje kvalitete provedbe programskih aktivnosti. Vode se i zapisnici sastanaka partnerskih organizacija te se pišu kvartalna izvješća.

Evaluacija u inku: Da

Metoda evaluacije u inku: Evaluaciju provodi voditelj projekta na način da prikuplja podatke kroz nadzor, neposredno opažanje i mjerenje dostizanja kvantificiranih i kvalificiranih ciljeva programa. Prati se broj podijeljenog sterilnog pribora i broj korisnika programa, vodi se dnevnik Savjetovaništa, prati se broj SOS telefonskih poziva, broj podijeljenih edukativnih letaka, broj provedenih akcija iščenja i količina prikupljenog infektivnog otpada.

Pokazatelji evaluacije/indikatori:

- 1) Broj podijeljenog istog pribora (šprica, igala, alkoholnih tupfera, prezervativa...)
- 2) Dnevnik Savjetovaništa
- 3) Broj SOS telefonskih poziva
- 4) Broj podijeljenog informativnog materijala
- 5) Prilozi s javnih predavanja te potpisne liste
- 6) Broj provedenih akcija iščenja i količina prikupljenog infektivnog otpada
- 7) Press-clipping i fotografije

Najvažniji rezultati evaluacije: -Uspostavljen je održiv sustav razmjene istog pribora i prezervativa te na taj način smanjena mogućnost širenja HIV-a i hepatitisa B i C u populacijama s rizikom ponašanjem

-Stvorene su navike kod korisnika da odgovorno zbrinjavaju infektivni otpad na način da korisnici redovito odlažu iskorišteni pribor za konzumiranje droga u za to predviđene kantice, a koje su postavljene na dvije lokacije u gradu Zadru te u kanticu prilikom dolaska po sterilan pribor u udruzi Porat.

-Unaprijeđen je zdravstveni i društveni status korisnika putem Savjetovaništa na način da se korisnike redovito informira i savjetuje, te ih se potiče na uključivanje u tretman Službe za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti i mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Zadar

-Smanjena je mogućnost slučajnih uboda građana na upotrijebljene i odbačene šprice i igle na način da se redovito održavaju akcije iščenja infektivnog otpada na javnim površinama

-Povećan je broj osoba informiranih o krvlju i spolno prenosivim bolestima putem javnih predavanja i informativnih letaka

14. Evaluatori

Unutarnji

15. Dodatne napomene

U razdoblju od 03. do 28. listopada 2022. godine, sudjelovali smo u provedbi znanstveno – istraživačkog projekta „Istraživanje prevalencije HIV-a i HCV-a na prigodnom uzorku osoba koje injektiraju droge u Osijeku, Poreču, Puli, Zadru i Zagrebu“ koji je organiziran od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u suradnji s udrugom za unaprijeđenje kvalitete življenja Let iz Zagreba, udrugom za borbu protiv ovisnosti Ne-ovisnost iz Osijeka, udrugom apstinencija za pomoć pri resocijalizaciji Porat iz Zadra te udrugom Institut Pula iz Pule. Sudjelovanje je obuhvaćalo

pripremu i provedbu terenskog dijela istraživanja u prostorijama udruga. Testiranju na HIV i HCV je pristupilo 48 osoba koje injektiraju droge s područja Zadarske županije te je ispunjen bihevioralni upitnik. 10 osoba je upućeno na daljnje liječenje HCV-a u Opću bolnicu Zadar kod dr. med. Vedrane Terkeš, Odjel infektologije.

16. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedbe (HRK)

350.000,00

17. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 350.000,00

Drugi izvori (HRK):